

Důvěra domácností v ekonomiku v listopadu klesla

Ekonomický komentář Jakuba Seidlera, hlavního ekonoma ČBA

27. 11. 2023

Celková ekonomická důvěra v listopadu vesměs stagnovala. U spotřebitelů došlo opět k jejímu poklesu, zatímco u podnikatelů byl vývoj více různorodý, důvěra se zvýšila ve stavebnictví a mírně ve službách, v průmyslu a maloobchodu stagnovala (graf 1). Zatímco důvěra domácností se od propadu po vypuknutí válečného konfliktu mírně zlepšila, stále se nachází na nízkých úrovních odpovídajících krizovým obdobím. V případě podniků také zůstává pod dlouhodobým průměrem a v obou případech platí, že v letošním roce vesměs stagnuje (graf 2).

U podnikatelů se zlepšila důvěra zejména ve stavebnictví, kde se zlepšily vyhlídky na vývoj zaměstnanosti v příštích měsících. To lze patrně přičíst teplejší zimě, protože se zlepšily také vyhlídky na činnost v příštích měsících, ale nikoli očekávaná poptávka. **Ve službách šla důvěra nahoru z důvodu příznivějšího očekávání v příštím čtvrt roce, ačkoli hodnocení poptávky v posledních měsících se obecně zhoršilo.** V případě průmyslu důvěra stagnovala, stále platí relativně optimistická očekávání ohledně budoucí výroby, která zvýšila důvěru v předešlém měsíci, hodnocení současné poptávky se ale mírně zhoršilo. V maloobchodu důvěra stagnovala. **Očekávání budoucího růstu cen se oproti říjnu snížilo zejména právě v maloobchodu, kde se dostalo na průměrnou úroveň let 2018-2020. V případě průmyslu již třetí měsíc v řadě klesá, což potvrzují i ceny výrobců. Ve stavebnictví a zejména ve službách však opět očekávání vzrostla, což může souviset s efektem očekávaného přecenění cen začátkem roku** (graf 3).

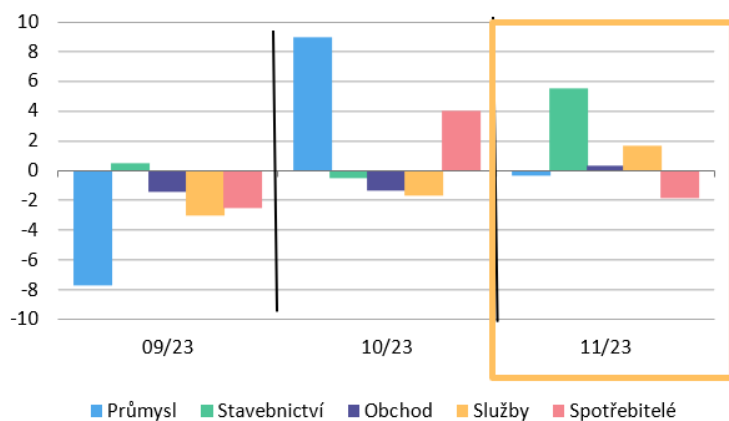
U domácností důvěra po příznivém říjnu opět poklesla. Domácnosti hodnotily hůře svou vlastní finanční situaci oproti předešlému roku i vyhlídky do budoucna. Důvěra domácností tak setrvává na nízkých hodnotách, což nepřináší příliš optimismu ohledně brzkého zotavování tuzemské spotřeby.

Dnešní čísla o důvěře tak vyznívají smíšeně, velká část zlepšení podnikatelské důvěry jde na vrub příznivějším očekáváním, která se nemusí naplnit, zároveň hodnocení současné poptávky se spíše zhoršilo. Měně příznivé z pohledu ČNB je pak obnovení očekávání růstu cen zejména ve službách, které pokrývá horizont začátku příštího roku.

Hodnoty zveřejněné ČSÚ vychází z širokého šetření zpracovávaného měsíčně Evropskou komisí pro všechny země EU. Ekonomika ČR vykazuje v tomto ohledu jednu zvláštnost, a to, že **české domácnosti růst cen posledních dvou let podstatně méně oproti ostatním zemím hodnotily jako "výrazný"** (cca 33 % respondentů v ČR vs. 65 % v EU), a více jej hodnotily jako střední. V žádné jiné zemi EU není podíl respondentů hodnotící růst cen „jako výrazný“ tak nízký, jako vykazuje ČR (viz graf 4).

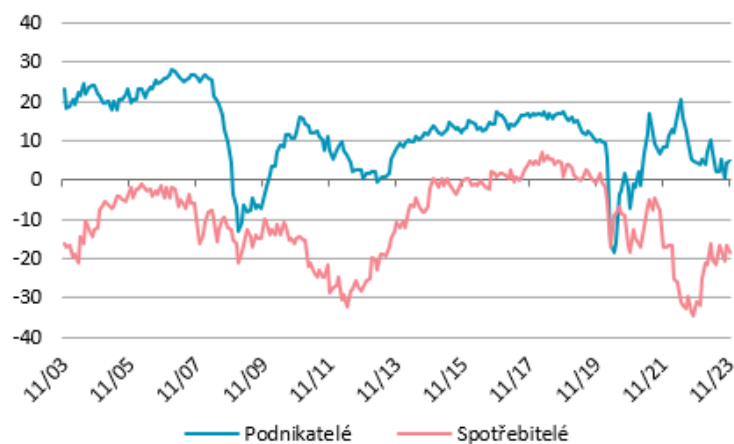
To by mohlo znamenat, že se inflační očekávání tuzemských domácností nemusela „utrhnout“ a z pohledu budoucích inflačních vyhlídek jde pro ČNB o dobrou zprávu. Zároveň to může do jisté míry vysvětlit, proč se prozatím nerozjela navzdory očekávání a po citelném propadu reálných mezd agresivnější mzdová vyjednávání ze strany zaměstnanců.

Meziměsíční změna důvěry (pb)

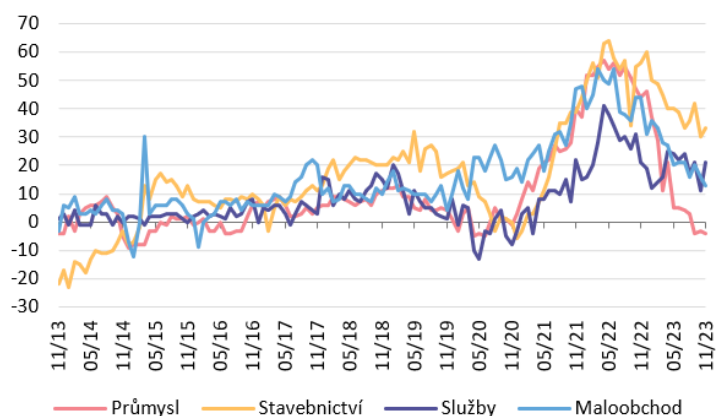
Pramen: ČSÚ, ČBA

Dlouhodobý vývoj indikátorů důvěry

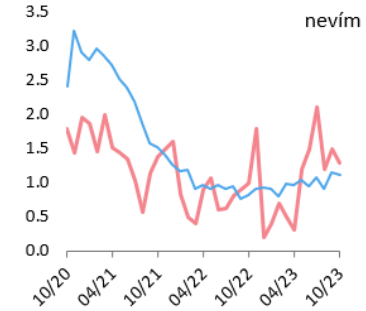
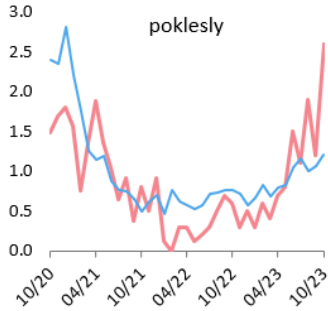
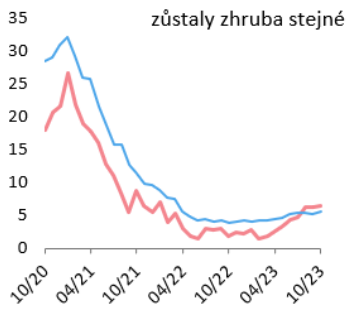
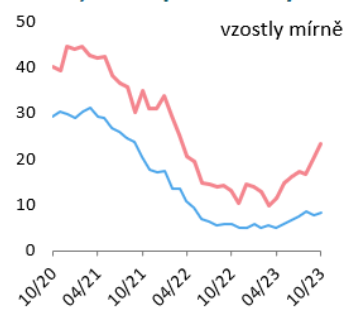
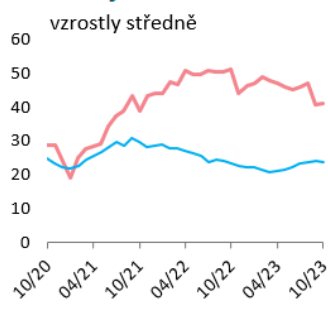
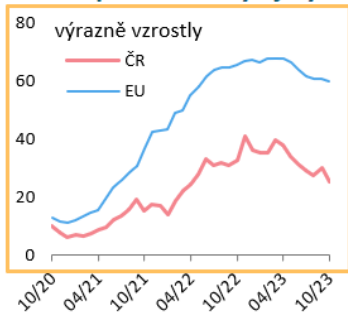
Pramen: ČSÚ, ČBA

Vývoj prodejních cen v příštích 3 měsících

Pramen: ČSÚ, ČBA

Jak se podle Vás vyvíjely ceny v předcházejících 12. měsících? (ČR vs. EU, % respondentů)

Pramen: Evropská komise, ČBA